

Силабус дисципліни «Фінансовий ринок»

СПЕЦІАЛЬНІСТЬ D1 · 071 ОБЛІК І ОПОДАТКУВАННЯ

072 ФІНАНСИ, БАНКІВСЬКА СПРАВА, СТРАХУВАННЯ ТА ФОНДОВИЙ РИНОК

120 годин · 4 кредити ЄКТС · 4 змістовних модулі

Загальна інформація про дисципліну

Ідентифікація

Назва: Фінансовий ринок

Спеціальність: **D1** Облік і оподаткування; **071** Облік і оподаткування; **072** Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок

Ступінь: Бакалавр

120

Годин

загальний обсяг дисципліни

4

Кредити ЄКТС

відповідно до стандарту

4

Модулі

змістовних блоки курсу

Компетентності та результати навчання

Загальні компетентності Здатність до аналізу, синтезу та критичного оцінювання інформації у фінансово-економічному контексті: виявлення суттєвих даних, порівняння фінансових інструментів і ринкових умов, формування обґрунтованих висновків щодо стану фінансового ринку. Уміння самостійно навчатися, планувати роботу та організовувати виконання завдань у визначені строки, зокрема під час підготовки аналітичних оглядів, розрахункових робіт і презентацій. Здатність до усної та письмової професійної комунікації: чітко пояснювати фінансові поняття та інструменти, аргументовано відповідати на запитання, оформлювати аналітичні звіти та інвестиційні висновки. Відповідальність, ініціативність, дисциплінованість та готовність працювати в команді під час аналізу фінансових кейсів. - аналізувати навчальну, статистичну та нормативну інформацію щодо фінансового ринку; - виділяти головне та узагальнювати результати аналізу фінансових інструментів; - планувати власну діяльність і дотримуватися дедлайнів; - коректно спілкуватися з викладачами та одногрупниками; - брати участь у командній роботі при аналізі ринкових ситуацій.	Фахові компетентності Розуміння сутності фінансового ринку, його структури, функцій та ролі в економічній системі. Знання принципів функціонування грошового, кредитного, валютного та фондового ринків, їх учасників, інструментів та механізмів ціноутворення на фінансові активи. Здатність аналізувати фінансові інструменти: цінні папери, деривативи, кредитні продукти, страхові продукти, валюту; оцінювати їх дохідність, ризик та ліквідність. Знання основ державного регулювання фінансового ринку та діяльності фінансових посередників. - оцінювати кон'юнктуру фінансового ринку за ключовими показниками; - визначати роль і функції учасників фінансового ринку; - характеризувати сегменти фінансового ринку та їх взаємодію; - орієнтуватися в основах ціноутворення на фінансові активи; - пояснювати вплив регуляторного середовища на функціонування ринку.	Результати навчання Пояснювати сутність фінансових категорій та явищ: фінансовий ринок, цінні папери, фінансові інструменти, дохідність, ліквідність, ризик, фінансові посередники, інвестиційний портфель. Аналізувати показники стану та динаміки фінансового ринку України. Характеризувати сегменти фінансового ринку (грошовий, кредитний, валютний, фондовий, страховий), застосовувати методи оцінки вартості фінансових активів, визначати тенденції та робити висновки щодо інвестиційної привабливості інструментів. Орієнтуватися в нормативно-правовій базі у сфері фінансових ринків України та ЄС. - пояснювати економічний зміст фінансових термінів та категорій; - аналізувати структуру і динаміку фінансового ринку України; - визначати показники дохідності, ризику та ліквідності фінансових інструментів; - застосовувати базові методи оцінки цінних паперів та фінансових активів; - використовувати нормативні та інформаційні джерела для прийняття обґрунтованих фінансових рішень.
---	--	--

Теоретичні основи фінансового ринку

Тема 1.1

Фінансовий ринок: сутність, структура та функції. Поняття фінансового ринку, його місце в економічній системі, функції та роль у перерозподілі капіталу. Сегменти фінансового ринку та їх взаємозв'язок.

Тема 1.2

Учасники фінансового ринку та фінансові посередники: емітенти, інвестори, фінансові посередники (банки, страхові компанії, інститути спільного інвестування, пенсійні фонди). Регулятори фінансового ринку в Україні.

Тема 1.3

Фінансові інструменти та їх класифікація. Поняття фінансового інструменту, класифікація за видами, ризиком і ліквідністю. Первинні та похідні фінансові інструменти (деривативи).

Тема 1.4

Державне регулювання та нагляд за фінансовим ринком. Національний банк України, НКЦПФР, регуляторна база ЄС. Захист прав інвесторів та учасників ринку.

Грошовий, кредитний та валютний ринки

Тема 2.1

Грошовий ринок: сутність, інструменти та учасники.
Попит і пропозиція на гроші, грошова маса, процентні ставки, операції НБУ на відкритому ринку.

Тема 2.2

Кредитний ринок: сутність, структура та функції.
Банківський кредит, небанківське кредитування, ринок облігацій. Ціноутворення на кредитному ринку.

Тема 2.3

Валютний ринок: сутність та основи функціонування.
Валютні системи, обмінний курс, валютне регулювання, курсова політика НБУ, основні операції та учасники.

Тема 2.4

Ринок страхових послуг: сутність, структура та регулювання. Учасники страхового ринку, страхові продукти, тарифікація ризиків та нагляд за ринком страхування.

Фондовий ринок та ринок цінних паперів

Тема 3.1

Фондовий ринок: поняття, структура, інфраструктура. Біржовий та позабіржовий сегменти, фондові біржі України (ПФТС, "Перспектива"), організація торгів.

Тема 3.2

Цінні папери як інструмент фінансового ринку: акції, облигації, ОВДП, інвестиційні сертифікати. Класифікація, оцінка вартості та дохідності цінних паперів.

Тема 3.3

Похідні фінансові інструменти (деривативи): ф'ючерси, опціони, свопи. Застосування деривативів для хеджування ризиків та спекуляції на фінансовому ринку.

Тема 3.4

Портфельне інвестування на фінансовому ринку. Інститути спільного інвестування (ІСІ), пайові та корпоративні інвестиційні фонди, принципи формування та управління портфелем.

Ризики, інвестиції та розвиток фінансового ринку

Тема 4.1

Фінансові ризики: поняття, класифікація та методи оцінки. Системний і несистемний ризик, ризик-менеджмент на фінансовому ринку, методи мінімізації ризиків.

Тема 4.2

Інвестиційна діяльність на фінансовому ринку. Прямі та портфельні інвестиції, оцінка інвестиційної привабливості активів, інвестиційні стратегії.

Тема 4.3

Цифровізація та інновації на фінансовому ринку. Фінтех, електронні платіжні системи, цифрові активи, розвиток digital-технологій у банківській та страховій сфері.

Тема 4.4

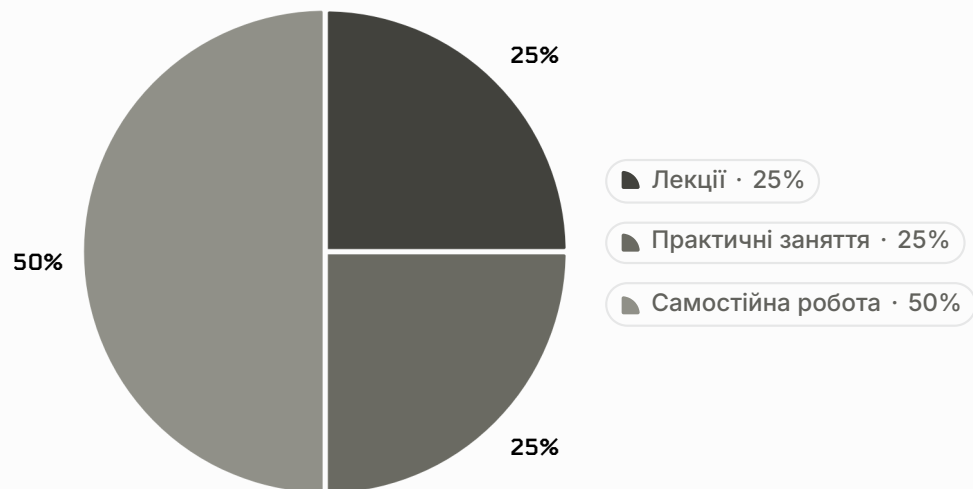
Фінансовий ринок України в умовах євроінтеграції. Адаптація до стандартів ЄС, стратегія розвитку фінансового сектору, перспективи відновлення та зростання.

Розподіл навчального часу – 120 годин

Модуль	Тема	Лекції (год.)	Практичні (год.)	Самостійна робота (год.)
Модуль 1	Тема 1.1 – Сутність фінансового ринку	2	2	4
	Тема 1.2 – Учасники та посередники	2	2	4
	Тема 1.3 – Фінансові інструменти	2	2	4
	Тема 1.4 – Державне регулювання	2	2	4
Модуль 2	Тема 2.1 – Грошовий ринок	2	2	4
	Тема 2.2 – Кредитний ринок	2	2	4
	Тема 2.3 – Валютний ринок	2	2	4
	Тема 2.4 – Страховий ринок	2	2	4
Модуль 3	Тема 3.1 – Фондовий ринок	2	2	4
	Тема 3.2 – Цінні папери	4	4	4
	Тема 3.3 – Деривативи	2	2	4
	Тема 3.4 – Портфельне інвестування	2	2	4
Модуль 4	Тема 4.1 – Фінансові ризики	2	2	4
	Тема 4.2 – Інвестиційна діяльність	2	2	4
	Тема 4.3 – Цифровізація фінринку	2	2	4
	Тема 4.4 – Євроінтеграція і розвиток	2	2	4
Разом		34	34	64

 Загальний обсяг: **120 годин = 4 кредити ЄКТС**. Розподіл є орієнтовним і може коригуватися відповідно до специфіки навчального процесу. Лекції – 30 год., практичні – 30 год., самостійна робота – 60 год.

Примітки до розподілу часу

Структура навчального часу

Загальний обсяг — **120 годин (4 кредити ЄКТС)** — розподілено між трьома формами роботи для забезпечення балансу між теорією та практикою.

- **Лекції (30 год.):** подача ключового теоретичного матеріалу з фінансового ринку
- **Практичні (30 год.):** відпрацювання навичок аналізу фінансових інструментів і ринків
- **Самостійна робота (60 год.):** поглиблене вивчення, підготовка аналітичних завдань

□ Самостійна робота становить **50% обсягу дисципліни** — студенти навчаються самостійно аналізувати фінансові ринки та інструменти.

Самостійна робота студентів

Опрацювання літератури

Поглиблене вивчення теоретичного матеріалу за підручниками з фінансового ринку (Стойко, Дема, Слав'юк, Глущенко та ін.), нормативно-правовими актами (Закон про ринки капіталу, Закон про банки і банківську діяльність, Закон про страхування), науковими статтями у фахових виданнях. Студент має вміти конспектувати ключові положення, виділяти головні поняття та визначення, порівнювати підходи різних авторів до трактування категорій фінансового ринку, формувати короткі узагальнення за темами курсу.

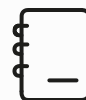
Індивідуальні завдання

Виконання розрахункових завдань із визначення дохідності та ризику цінних паперів, оцінки вартості фінансових активів, аналізу ринкової кон'юнктури; аналітичних завдань щодо порівняльного аналізу сегментів фінансового ринку, динаміки процентних ставок, валютного курсу; творчих завдань — підготовка есе та аналітичних записок щодо розвитку фінансового ринку України. Очікуваний результат — уміння застосовувати теорію на практиці та обґрунтовувати фінансові висновки.

Робота з інформаційними ресурсами

Опрацювання офіційних сайтів Національного банку України (bank.gov.ua), НКЦПФР (nssmc.gov.ua), Міністерства фінансів (mof.gov.ua), Державної служби статистики (ukrstat.gov.ua), фондових бірж ПФТС та "Перспектива". Аналіз статистичних звітів щодо стану фінансового ринку, даних про обсяги торгів цінними паперами, динаміку процентних ставок, валютного курсу, порівняння показників у динаміці, пошук актуальної інформації для навчальних завдань. Результат — розвиток навичок роботи з офіційними фінансовими джерелами.

Підготовка до занять

Підготовка до практичних занять шляхом опрацювання умов задач, повторення теоретичного матеріалу та відпрацювання алгоритмів розрахунку показників дохідності й ризику; підготовка до тестувань через вивчення ключових термінів і визначень фінансового ринку; підготовка до контрольних робіт за кожним змістовним модулем через систематизацію знань, повторення прикладів із занять. Очікуваний результат — готовність до активної роботи на заняттях і впевнене виконання контрольних завдань.

Форми контролю знань

1

Поточний контроль

Завдання: розрахункові та аналітичні вправи за темами змістовного модуля. Оцінюються регулярність виконання завдань, якість відповідей і рівень засвоєння матеріалу щодо фінансових інструментів і ринкових механізмів. Поточний контроль формує накопичувальну оцінку протягом семестру.

2

Проміжний контроль

Самостійна робота — комплексне ситуаційне завдання або аналітичний огляд сегмента фінансового ринку, який охоплює теми змістовних модулів (теоретичні питання, розрахункові задачі, аналіз фінансових інструментів). Оцінюються повнота відповіді, правильність розрахунків та обґрунтованість висновків.

3

Підсумковий контроль

Залік або іспит відповідно до навчального плану. Форма проведення — тестування. Підсумкова оцінка враховує результати поточного, проміжного та підсумкового контролю відповідно до встановленої шкали оцінювання: 100-бальна система з переведенням у національну шкалу та ЄКТС.

Методи викладання

Підходи до навчання

Викладання дисципліни «Фінансовий ринок» поєднує класичні академічні та інтерактивні методи, що забезпечує формування не лише міцної теоретичної бази щодо функціонування фінансових ринків, а й практичних навичок аналізу фінансових інструментів, необхідних для майбутньої професійної діяльності у сфері обліку, оподаткування та фінансів. Такий підхід сприяє глибшому розумінню фінансових процесів, розвитку аналітичного мислення та вмінню приймати обґрунтовані фінансові рішення.

Лекції Системне подання теоретичного матеріалу з використанням наочних схем, таблиць і прикладів із практики фінансового ринку; студенти ведуть конспекти та задають уточнювальні запитання.	Кейс-стаді Аналіз реальних ситуацій на фінансовому ринку України (емісія цінних паперів, зміни процентних ставок НБУ, динаміка валютного курсу); студенти виявляють проблему та обґрунтовують висновки.	Практичні задачі Розрахункові вправи за темами (визначення дохідності облигацій, оцінки акцій, розрахунку ризику портфеля); відпрацювання алгоритмів розв'язання фінансових задач.
Дискусії Обговорення актуальних проблем фінансового ринку України в умовах воєнного стану (стан фондового ринку, відновлення кредитування, євроінтеграція); розвиток критичного мислення.	Робота з нормативними документами Опрацювання Закону про ринки капіталу, Закону про банки і банківську діяльність, законодавства про страхування та підзаконних актів НБУ; формування навичок роботи з фінансовою правовою базою.	Самостійне дослідження Підготовка аналітичних оглядів стану сегментів фінансового ринку, міні-рефератів і презентацій за обраною темою; розвиток навичок самостійного пошуку та систематизації фінансової інформації.

Тестування та опитування Перевірка рівня засвоєння матеріалу після кожної теми; формування навичок чіткого та лаконічного формулювання відповідей щодо фінансових понять і механізмів.
--

 Усі методи спрямовані на формування компетентностей, передбачених освітньо-професійними програмами спеціальностей 071 та 072 відповідно до стандартів вищої освіти України.

Рекомендована література та ресурси

1. Стойко О. Я., Дема Д. І. Фінанси : підручник. 2-ге вид., переробл. і доп. — Житомир : Університет «Полісся», 2024. — 317 с.
2. Слав'юк Н. Р., Глущенко С. В. Ринок фінансових послуг : навчальний посібник. — Київ : НаУКМА, 2022. — 205 с.
3. Дергалюк М. О. Фондовий ринок. Практикум [Електронний ресурс] : навч. посіб. — Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2023. — 99 с.
4. Крупка М., Андрущак Є., Пайтра Н. та ін. Банківська система : підручник. 2-ге вид., переробл. і доповн. — Львів : ЛНУ ім. Івана Франка, 2023. — 524 с. — URL: https://econom.lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2023/11/Bank_Syst_PIDRUCH_Krupka_Andrushchak_Paitra_2023.pdf
5. Грубляк О. М., Юрій Е. О. Світова фінансова система : навч. посіб. — Чернівці : Чернівецький національний університет ім. Ю. Федьковича, 2023. — 217 с.
6. Гнидюк І. В., Складанюк М. С. Розвиток digital-технологій на ринку фінансових послуг України в умовах воєнного стану. Економіка та суспільство. 2022. Вип. 42. — URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/1642/1579>
7. Кравчук Н. Я., Луцишин О. О. Фінансовий ринок України під час війни: реалії функціонування. Світ фінансів. 2022. № 4(73). — С. 112–128. — URL: <http://sf.wunu.edu.ua/index.php/sf/article/view/1564/1572>
8. Данилишин В. І., Синиця С. М. Діджиталізація на ринку фінансових послуг: сутність та значення для економіки України в умовах сьогодення. Трансформаційна економіка. 2023.
9. Гринчишин Я. Стратегічні напрями розвитку ринку фінансових послуг в Україні. Фінансовий простір. 2023. — URL: <https://fp.lnu.edu.ua/index.php/fp/article/view/920>
10. Ганзюк С. М. Конспект лекцій з дисципліни «Фінансовий ринок» (Частина І) для здобувачів спеціальності 072. — Кам'янське : ДДТУ, 2024. — 61 с.
11. Стратегія розвитку фінансового сектору України. Звіт про реалізацію за 2022 рік. — НБУ, 2023. — URL: https://bank.gov.ua/admin_uploads/article/Strategy_finsector2025_zvit_2022.pdf
12. Закон України «Про ринки капіталу та організовані товарні ринки» від 19.06.2020 № 738-IX (зі змінами). — URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/738-20>
13. Закон України «Про банки і банківську діяльність» від 07.12.2000 № 2121-III (зі змінами). — URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2121-14>
14. Закон України «Про страхування» від 18.11.2021 № 1909-IX (зі змінами). — URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1909-20>
15. Закон України «Про кредитні спілки» від 14.07.2023 (зі змінами). — URL: <https://zakon.rada.gov.ua/>
16. Офіційний сайт Національного банку України. — URL: <https://bank.gov.ua/>
17. Офіційний сайт Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку (НКЦПФР). — URL: <https://www.nssmc.gov.ua/>
18. Офіційний сайт Міністерства фінансів України. — URL: <https://mof.gov.ua/>
19. Офіційний сайт Державної служби статистики України. — URL: <https://www.ukrstat.gov.ua/>
20. Офіційний сайт Верховної Ради України. — URL: <https://zakon.rada.gov.ua/>
21. Офіційний сайт Кабінету Міністрів України. — URL: <https://www.kmu.gov.ua/>
22. Офіційний сайт Фондової біржі ПФТС. — URL: <https://pfts.ua/>
23. Офіційний сайт Фондової біржі «Перспектива». — URL: <https://fbp.com.ua/>
24. Журнал «Економіка та суспільство» (електронне видання). — URL: <https://economyandsociety.in.ua/>
25. Журнал «Фінансовий простір» (електронне видання). — URL: <https://fp.lnu.edu.ua/>